

Tips voor het lezen van beleidsteksten

Het lezen en begrijpen van ambtelijke beleidsteksten is niet altijd eenvoudig. Afgezien van het ambtelijk jargon, de bestuurskundige en juridische vaktaal, zitten deze teksten voor de lezer soms ingewikkeld in elkaar en zijn ze ook nog bijzonder saai. Het ligt er ook aan met welk doel je zo'n tekst moet of wil lezen. Moet je in detail kennisnemen van de inhoud of in grote lijnen weten wat erin staat en wat er speelt?

Voordat je gaat lezen, kijk eerst hoe de nota in elkaar steekt (inhoudsopgave, opbouw). Blader de tekst door. Heeft de nota een titel en wat zegt die titel jou? Is er een samenvatting? Zo ja, lees die als eerste. Daarnaast is het handig de aanleiding of inleiding aan het begin van de nota te lezen en vervolgens de conclusie of aanbevelingen aan het eind van de nota. Deze manier van lezen zou je kunnen omschrijven als oriënterend of globaal lezen. Het lezen van de nota dient dan meer als manier van informatie inwinnen.

Wat anders wordt het als je bijvoorbeeld inhoudelijk wat moet doen met de beleidsnota – als het gevolgen heeft voor je werk als sociaal professional – en daarop mondeling of schriftelijk sociaal deskundig moet reageren of een advies schrijven. Dan moet je integraal en kritisch lezen. Dit betekent na een globale eerste oriëntatie de volledige tekst van begin tot het eind lezen, je afvragen of je het eens of oneens bent met de inhoud van de beleidsnota en wat je mist en vervolgens je eigen mening of commentaar vormen en onder woorden brengen. Met andere woorden: nagaan wat er exact wordt beweerd en of dit naar jouw inzien wel of niet klopt. Het kritisch lezen komt neer op het onderscheiden van hoofd- (kernpunten) en bijzaken (afleiders).

Een vergevorderde leesvaardigheid betreft het tussen de regels door lezen. Soms bevatten beleidsnota's namelijk in verhullend taalgebruik een verborgen boodschap, een bijbedoeling. De 'echte' boodschap van de nota moet je dan indirect uit de tekst afleiden. In zo'n geval is het van belang na te gaan wie de opsteller en de opdrachtgever van de beleidstekst zijn.